یادداشت

نشت و نفوذ واژگان فارسی در زبان عربی

احمدرضا دالوند

نخستین تأثیر فرهنگ ایرانی در فرهنگ عربی، شیوع زبان و ادب ایرانی و تأثیر ماندگار آن در زبان و ادب عرب است. تاثیری که هیچگاه از آن کاسته نشده و تا زبان و ادبیات عرب وجود داشته باشد، به قوت خود باقی خواهد ماند.

هنگامی که تازیان پس از روزگار در بیابانگردی، به کُندی رو به شهرنشینی آوردند، خود را در برابر بسیاری از چیزها یافتند که در زبان خود الفاظی برای بیان آنها نداشتند. این موضوع در همه امور حیاتی آنان مصداق داشت یعنی شامل مفاهیم مختلف کشورداری، امور لشکری، دیوان‌سالاری و ادارات مملکتی، الفاظ رزم‌ه، سازها و اصطلاحات موسیقی، انواع پوشیدنی‌ها و خوردنی‌ها، لوازم آرایش و امثال این موارد می‌گردید. ابواسحاق ابراهیم بن عباس الصولی، شاعر معروف عرب -۲۴۳ هجری- حکایت کرده است، یک ایرانی با یک عرب در حضور یحیی بن خالد برمکی مناظره‌ای داشتند. ایرانی گفت: ما هر گزینه شما چه در عمل و چه در نامگذاری چیزها و امور نیازمند نشدیم ولی شما همین که فتوحات سرزمینی را آغاز کردید، در کارهای خود، از کشورداری گرفته تا لغت‌های بسیار برای درک مفاهیم به زبان ما نیاز مند بودید. حال آن که ما هرگز به شما نه در عمل و نه در نامگذاری چیزها نیازمند نشدیم، حتی برای خوردنی‌ها و آشامیدنی‌ها و دیوان‌هایتان و آنچه مربوط به آنهاست نام‌هایی را که ما داشتیم پذیرفتید و در آنها تغییری راه نداشت. مردعرب خاموش ماند. یحیی بن خالد به مرد عرب گفت: به مرد ایرانی بگو: «ما را هم مهلت ده تا ماندن شما هزار سال حکومت کنیم، به هزار هزار سال دیگر به شما حاجتی نداریم».

عمرو بن جاحظ بصری –متوفی به سال ۲۵۵ هجری– در کتاب مشهور خود «البیان و التبیین» می‌گوید: مگر نه دیدهای اهل مدینه وقتی در قدیم الایام مردی از اهل ایران در میان آنها سکونت می‌گزید، الفاظی از زبان او می‌گرفتند و به کار می‌بستند و به همین سبب «طبیخ»، را «خربزه» می‌نامیدند. و همچنین اهل کوفه که «صحاه» را «بال» می‌گویند. و اهل بصره و کوفه «فُرنبعه» را «چهار سو» یا چهار راه می‌نامند که فارسی است. اعراب از کلمه «بازار» برای «بازار» استفاده می‌کنند که فارسی است و دیگر از اسم «فُنداء» استفاده نمی‌کنند البته حلا خیلی وقت است که این مهلت تمام شده و همچنان محل گورستان جدید پایتخت اعلام نشده و دربار» این که از سه‌سال بعد مردگان تهرانی در کدام نقطه به خاک سپرده می‌شوند، هیچ خبر قطعی وجود ندارد. باوجود این که پیگیری هانشان می‌دهد مطالعات درباره گورستان جدید تهران ادامه دارد، بعضی اعضای شورای شهر می‌گویند که شهرداری برای انتخاب محل جدید گورستان تهران که نامش را گذاشته‌اند، بهشت‌زهرای ۲ به چمن‌بندی رسیده است و محل گورستان تازه را به زودی اعلام می‌کند. این حرف را رحمت‌الله حافظی، رئیس کمیسیون محیط‌زیست، سلامت و خدمات شهری شورا زده است. از سوی دیگر اما مسئولان شهرداری می‌گویند تصمیم قطعی در این باره نگرفته‌اند. همین تناقض گویی‌ها موجب شده که خیلی‌ها بگویند تجربه‌های قبلی و مقاومت‌ها و حاشیه‌هایی که پس از اعلام محل گورستان جدید تهران ایجاد شده، مدیران شهری را در اعلام مکان

«شهروند» گزارش می دهد
در جست و جوی جایگزین بهشت زهرا

اعضای شورا و مدیران شهری محل گورستان‌های جدید را اعلام نمی کنند

شهروند| اقدام برای جانمایی گورستان جدید در تهران سال‌هاست آغاز شده اما هنوز به سرانجام نرسیده است. این روزها از شهرداری و شورای شهر تهران خبر می‌رسد، مکان بهشت‌زهرای ۲ انتخاب شده و شهرداری در حال تملک زمین آن است. مدیران شهری و اعضای شورا می‌گویند تا قطعی شدن موضوع، محل گورستان جدید تهران را اعلام نمی‌کنند. به گفته آنها به احتمال زیاد تهران در آینده به جای یک گورستان مرکزی سه گورستان در شرق، غرب و جنوب تهران خواهد داشت.

از چند سال پیش تاکنون دغدغه‌های زیادی درباره پر شدن ظرفیت بهشت‌زهرا(س) تنها گورستان مدرن تهران وجود داشته و هر چند وقت یک‌بار خبرهایی درباره پر شدن قریب‌الوقوع ظرفیت آن منتشر شده اما تا حالا دقیق‌تر باید گفت تا دوسال دیگر بهشت‌زهرا(س) در تهران بدون هیچ مشکلی پذیرای متوفیان پایتخت خواهد بود. این که بعد از آن چه می‌شود، موضوع چالش برانگیز سال‌های گذشته بوده است. ماجرا از این قرار است که در سال‌های اخیر هر زمینی که برای احداث گورستان جدید تهران انتخاب و در نظر گرفته شده، پس از اعلام مسئولان یا در آخرین مراحل واگذاری و اقدام، ماجرا و حاشیه‌ای پیدا کرده است یا مردم آن منطقه به احداث گورستان جدید تهران در نزدیکی محل سکونت‌شان اعتراض و در برابر واگذاری این زمینه به شهرداری مقاومت کرده‌اند یا سازمان‌ها و نهادهایی که این گورستان به‌نوعی در مجاورت یا محدوده املاک آنها قرار داشته، مانع از آن شده‌اند که ماجرای خرید زمین برای گورستان تازه تهران به نقطه پایان برسد. این ماجرا در سال‌های گذشته آن‌قدر تکرار شده و ادامه داشته که حالا خیلی‌ها می‌گویند که هیچ جا دیگر برای مردگان شهر تهران نیست. البته واقعیت این است که آن‌قدر شهرک‌ها و شهرهای پیرامونی پایتخت مرزهایشان را به تهران نزدیک کرده و توسعه یافته‌اند که دیگر هر اقدامی در اراضی پیرامونی تهران به‌نوعی در محدوده حریم یا منافع این شهر و شهرک‌های پیرامونی قرار می‌گیرد.

آخرین بار تیر پارسال بود که شورای شهر تهران مهلت سه‌ماهه‌ای برای شهرداری تهران تعیین کرد تا تکلیف محل گورستان جدید تهران را یکسره کند. البته حالا خیلی وقت است که این مهلت تمام شده و همچنان محل گورستان جدید پایتخت اعلام نشده و دربار» این که از سه‌سال بعد مردگان تهرانی در کدام نقطه به خاک سپرده می‌شوند، هیچ خبر قطعی وجود ندارد. باوجود این که پیگیری‌هانشان می‌دهد مطالعات درباره گورستان جدید تهران ادامه دارد، بعضی اعضای شورای شهر می‌گویند که شهرداری برای انتخاب محل جدید گورستان تهران که نامش را گذاشته‌اند، بهشت‌زهرای ۲ به چمن‌بندی رسیده است و محل گورستان تازه را به زودی اعلام می‌کند. این حرف را رحمت‌الله حافظی، رئیس کمیسیون محیط‌زیست، سلامت و خدمات شهری شورا زده است. از سوی دیگر اما مسئولان شهرداری می‌گویند تصمیم قطعی در این باره نگرفته‌اند. همین تناقض گویی‌ها موجب شده که خیلی‌ها بگویند تجربه‌های قبلی و مقاومت‌ها و حاشیه‌هایی که پس از اعلام محل گورستان جدید تهران ایجاد شده، مدیران شهری را در اعلام مکان بهشت‌زهرای ۲ محافظه‌کار کرده است. از سوی دیگر پیگیری‌ها از فرمانداری تهران نشان می‌دهد که هنوز هیچ مکانی به‌عنوان گورستان جدید تهران به فرمانداری اعلام نشده است.

هفته پیش رحمت‌الله حافظی، رئیس کمیسیون سلامت، محیط‌زیست و خدمات شهری شورا از جانمایی بهشت‌زهرای ۲ خبر داد و گفت که شهرداری تهران زمینی را برای گورستان جدید تهران در نظر گرفته و در حال حاضر کار در مرحله تملک زمین و انعقاد قرارداد است. به گفته حافظی جزییات گورستان جدید تهران پس از تملک زمین اعلام می‌شود.

آیا گورستان‌های قدیمی احیامی‌شوند؟

براساس آنچه مسئولان شهری می‌گویند ظرفیت بهشت‌زهرا(س) تا سه‌سال دیگر یعنی تا سال ۹۷ به اتمام می‌رسد و به هر شکل شهرداری تهران تا پیش از سال ۹۷ باید فرا آیند ساخت و تجهیز گورستان جدیدی برای تهران را پیش برده باشد. حالا اگرچه رئیس کمیسیون سلامت، محیط‌زیست و خدمات شهری گفته است که اقدامات شهرداری تهران برای ساخت گورستان تازه در تهران و تملک زمین در مراحل نهایی شده است اما معاون شهردار می‌گوید هنوز هیچ زمینی به‌عنوان انتخاب قطعی برای احداث گورستان انتخاب و تملک نشده است. به گفته مجتبی عبدالهی، معاون خدمات شهری شهرداری تهران، بررسی‌ها و مطالعات کارشناسی و استفاده از نظر مشاوران در این زمینه ادامه دارد و یکی از پیشنهادات این است که علاوه بر ساخت گورستان جدیدی در تهران استفاده از ظرفیت گورستان‌های قدمی مترو که و همچنین متبرکه تهران در دستور کار قرار گیرد.

او دیروز به ایسنا گفت: ما بحثی در این خصوص در شهرداری داشتیم و بررسی‌های کارشناسی و مطالعاتی نیز انجام می‌دهیم که طرفیتی در قبرستان‌های مترو که و متبرکه برای دفن محدود و محلی برای هر محله ایجاد کنیم

او ادامه داد: برای انجام این کار از مشاوران سازمان بهشت‌زهرا(س) کمک گرفتیم و چند جلسه نیز برای شناسایی قبرستان‌های قدیم تهران که قبرستان‌های متروکه و متبرکه تهران نیست. البته واقعیت این موضوع ظرفیت چشمگیری برای ما ایجاد نمی‌کند.

معاون خدمات شهری و محیط‌زیست شهرداری تهران از وجود ۱۲ قبرستان متروکه و متبرکه در تهران خبر داد و افزود: ۶۰ مورد از این قبرستان‌ها به‌طور کامل از بین رفته و تغییر کاربری داده‌اند ولی ۸۰ قبرستان باقی مانده که از این بین تعدادی قبرستان‌های قدیمی و متبرکه است و نگاه این است که بررسی‌های میدانی برای احیای آن صورت بگیرد.

پس از تکمیل این مطالعات، ظرفیت خالی قابل استفاده در گورستان‌های متروکه و برخی از امامزاده‌ها را برای دفن محدود و محلی استفاده خواهیم کرد.

معاون خدمات شهری شهرداری با بیان اینکه در حال حاضر بهشت‌زهرا(س) تا سال ۹۷ گنجایش دفن متوفیان را دارد، افزود: فضای بهشت‌زهرا(س) فعلی حدود ۸۰۰ هکتار است و روزانه ۱۷۰ متوفی یا بابت‌حت، ۱۲۰ نفر آنها در بهشت‌زهرا تدفین می‌شوند.

به گفته معاون شهرداری تهران، بهشت‌زهرا در سال ۴۹ اولین دفن را داشته است و تا سال ۹۷ نیز همچنان گنجایش دارد.

مجتبی عبدالهی، درباره محل جدید گورستان تهران عنوان کرد: از مکان‌های مختلفی دیدن کردیم و ارزیابی‌هایی را برای مکان یابی انجام داده‌ایم اما هنوز قطعی نشده است. زمین گورستان جدید تهران بیش از ۵۰۰ هکتار است. از نظر ما برای گورستان باید ۱۰۰۰ و ۱۲۰۰ هکتار مساحت در نظر بگیریم تا برای ۵۰ سال آینده با مشکل ظرفیت مواجه نشویم. خواسته ما این است که ۲ یا ۳ نقطه برای گورستان مکان یابی کنیم که احتمالا جنوب و شرق تهران گزینه‌های مناسبی هستند که مورد بررسی قرار می‌گیرند.

پیشنهاد گورستان‌های محلی را رد کردیم

تیرامسال که بیاید یکسال از زمانی که شورای شهر تهران در مصوبه‌ای شهردار تهران را ملزم کرد بود تا سه ماه بعد یعنی تا شهریور سال گذشته مکان احداث گورستان جدید تهران را معلوم کند، گذشته است، آن طور که دکتر اقبال شاکری، عضو شورای شهر تهران به «شهروند» می‌گوید، شهرداری در پایان همان مهلت سه‌ماهه گزارشی به شورا درباره اقداماتی که برای پیدا کردن محل احداث گورستان جدید تهران داشته، ارایه کرده است.

شاکری گفت: «در آن گزارش این موضوع مطرح شده بود که از ظرفیت گورستان‌های محلی استفاده شود اما این پیشنهاد را رد کردیم و قرار بر این شد که موضوع احداث گورستان‌های جدید در تهران در سه نقطه مرکزی جنوب، شرق و غرب دنبال شود.» این عضو شورا هم تاکید می‌کند که تا نهایی نشدن مطالعات و قطعی نشدن زمین‌هایی که برای احداث گورستان‌های جدید تهران در نظر گرفته شده‌اند، اطلاعاتی درباره محل گورستان جدید یا گورستان‌های جدید تهران اعلام نمی‌شود.

خبر

خوشبخت‌ترین و بدبخت‌ترین مردم جهان کدام هستند؟

شهروند| موسسه مطالعاتی «بنیاد راه حل‌های توسعه پایدار» سازمان ملل هر ساله براساس شاخص‌های خاص خود لیست شادترین و خوشبخت‌ترین مردم دنیا را منتشر می‌کند.

این موسسه اعلام داشته که مردم سوییس برای سومین سال پیاپی به‌عنوان خوشبخت‌ترین مردم جهان شناخته شدند. پس از سوییس، مردم کشورهای ایسلند، دانمارک، نروژ و کانادا به‌عنوان خوشبخت‌ترین مردم شناخته شده‌اند. همچنین در ادامه این رتبه‌بندی کشورهای فنلاند، هلند، سوئد، نیوزیلند و استرالیا در رتبه‌های ششم تا دهم قرار گرفته‌اند. ایران نیز در میانه‌های این لیست قرار دارد. همچنین کشورهای افغانستان، سوریه، توگو، بروندی، بنین، رواندا، بورکینافاسو، ساحل عاج، گینه و چاد در ۱۰ رتبه پایانی فهرست شادترین کشورهای جهان قرار دارند.

به گزارش پایگاه اطلاع‌رسانی «ژاپن تایمز» هدف از انتشار سومین گزارش از رتبه‌بندی شادترین کشورهای جهان این است که با مشخص شدن سطح و معیارهای شادی بر نوع سیاست گذاری‌های دولت‌ها تأثیر گذاشته شود. این مطالعه که با هدف کمک به برنامه‌های توسعه در دولت‌های جهان صورت می‌گیرد، اوضاع ۱۵۸ کشور جهان را مورد بررسی قرار داده است.

در این گزارش آمده است، برای رسیدن به سطح خوبی از رفاه اجتماعی تنها پول کافی نیست بلکه عدالت، صداقت، حس اعتماد و برخورداری از وضع خوب سلامتی نقش حایز اهمیتی دارند. بررسی‌ها حاکی از آن است متغیرهایی همچون سرانه تولید ناخالص داخلی، نرخ امید به زندگی سالم، برخورداری از حق آزادی برای انتخاب نوع زندگی، دور بودن از فساد و جرم از جمله فاکتورهای موثر در میزان سطح شادی به حساب می‌آید.

با پیشرفت‌های حاصل شده در علوم مرتبط با شاد زیستن، فاکتورهایی که کیفیت زندگی خوب را برای شهروندان تعیین می‌کنند، مشخص شده‌اند. بیشتر دولت‌ها به سیاست‌هایی پاسخ می‌دهند که فاکتور رفاه را در اولویت قرار می‌دهند.

نمای نزدیک

عکس: ایسنا

پیکر مرحوم حسین قندی، استاد روزنامه‌نگاری، دیروز پس از تشییع از مقابل مرکز مطالعات و تحقیقات رسانه‌ها به بهشت زهرا(س) منتقل و در قطعه نام‌آوران بخاک سپرده شد. استاد حسین قندی پنجشنبه هفته گذشته در بیمارستان غیاثی تهران دعوت حق را لبیک گفت.

خبر

لاشه ششمین پلنگ هم پیدا شد

فروردین سیاه برای حیات وحش ایران

شهروند| فروردین تمام شد اما خبرهای سیاهش برای حیات وحش به پایان نرسید. در پنجمین روز از اردیبهشت ماه هم خبر کشته شدن پلنگ رسید. پلنگی که سیزدهم فروردین ماه، لاشه‌اش در نزدیکی روستای چچهچه در شهرستان سرخس خراسان رضوی پیدا شد، اما آن‌قدر دیر خبر تلف شدنش منتشر شد که ششمین پلنگ تلف شده نام گرفت. از ابتدای سال ۹۴ تاکنون شش پلنگ به دلایل مختلف جان خود را از دست داده‌اند. یکی تصادف کرده، دیگری به واسطه طعمه مسموم مرده و آن یکی را به شکلی بی‌رحمانه کشته‌اند. هنوز دلیل مرگ پلنگ ششم مشخص نیست، حتی خبر تلف شدنش هم به صورت رسمی اعلام نشده و گفته می‌شود که لاشه ششمین پلنگ تلف شده در سال جاری، بی سر و صدا به اداره کل حفاظت محیط‌زیست خراسان رضوی انتقال یافت. به گزارش پایگاه خبری دیدمان محیط‌زیست و حیات‌وحش ایران، با اطلاع موضوع به اداره محیط‌زیست، بلافاصله نیروهای اجرایی و کارشناس در محل حاضر شده و لاشه پلنگ به اداره کل حفاظت محیط‌زیست استان خراسان رضوی منتقل می‌شود و پس از آن خبری در باره علت مرگ پلنگ تلف شده یا حتی پیدا شدن لاشه پلنگی در سیزدهم فروردین ماه از سوی این اداره کل مطرح نمی‌شود. علت مرگ این پلنگ اعلام نشد، اما با توجه به این که لاشه در نزدیکی روستا و در حاشیه جاده منتهی به روستا کشف شده است، عده‌ای از مردم محلی شلیک با اسلحه شکاری به پلنگ و عده‌ای استفاده از طعمه مسموم را دلیل مرگ این پلنگ اعلام می‌کنند. لاشه ششمین پلنگ در حالی در منطقه حفاظت شده جنگل خواجه در شهرستان سرخس خراسان رضوی پیدا شد که لاشه پنجمین پلنگ هم در خراسان رضوی پیدا شده بود. در آخرین روزهای فروردین ماه پنجمین پلنگ به دلیل مصرف لاشه مسموم جانش را از دست داد و لاشه‌اش در نخستین روز از دیبهشت ماه دیده شد.

چهارمین پلنگ به وسیله فرزند یکی از دامداران شهرستان ایوان استان ایلام از پای درآمد. تنها ۱۶ روز از آغاز سال جدید گذشته بود که لاشه سومین پلنگ ایرانی هم در کوهستان‌های مابین استان فارس و کهگیلویه و بویراحمد یعنی ارتفاعات روستای پشت کوه جلیل مشاهده شد. به گفته کامبیز حسین‌پور سرپرست اداره محیط‌زیست شهرستان بویراحمد، با توجه به ادعای چوپانان مبنی بر حمله پلنگ، به نظر می‌رسد که این پلنگ با استفاده از طعمه آغشته به سم توسط چوپانان محلی از بین رفته است. دومین پلنگ با خورهای عبوری در محور شیراز به کازرون، تلف شد. اما لاشه نخستین پلنگ کشف شده در سال جاری، پنجم فروردین ماه در بدسیر مشاهده شد. یکی از همیاران محیط‌زیست طی تماس تلفنی با اداره محیط‌زیست شهرستان بدسیر اعلام می‌کند که یک پلنگ نوجوان دامداران در منطقه آزاد دشت اللهٔ آباد کشته شده. بررسی‌های انجام شده نشان می‌دهد که پلنگ کشته شده، ابتدا با خوردنی زیر گرفته شده و پس از آن با ضربات چوب تلف شده است. به این صورت فروردین ماه سیاه برای پلنگ‌ها رقم خورد و با تلف شدن ۵ پلنگ در نخستین ماه سال، سالی تلخ برای حیات وحش کشور آغاز شد.

جدول شماره ۵۴۹

افقی

۱- نویسنده رمان تام سایر- دریاچه‌ای در آفریقا
۲- کناره دریا- گوالیدن- جامه
۳- حسرت کویر- صنم- به برنده مسابقه داده می‌شود- نوعی برادر و خواهر
۴- بهره‌مند- تکرار حرفی- مهم‌ترین محصول صادراتی کوبا
۵- واحد بازی والیبال- گواه- از درختان جنگل‌های شمال- نام فیلمی بزرگ
۶- هنوز انگلیسی زبان- کاسب دوره گرد- پشت سر
۷- تخته رنگ نقاشان- قلمه درخت- از گل‌های خوشبو به رنگ زرد
۸- ضمیر اشاره- سال آذری- از مناطق آزاد کشورمان- امر به گفتن می‌کند
۹- از شهرهای کشور آذربایجان- سرمایه بدن- محوطه سرپوشیده ورزشی
۱۰- پول نقد- کمترین مقدار- ویتامین جدولی
۱۱- حرف فاصله- صندلی سوار کاری- سیاره بهرام- جبل
۱۲- کوچه مسدود- ورزشی مفید و کم هزینه- تیم فوتبالی قدرتمند در قطر
۱۳- نخست وزیر اسبق انگلیس- آینه چون نقش تو بنمود راست/ خود شکن ... شکستن خطاست- حرف خطاب- رمق آخر
۱۴- پول روسیه- دودکش آشپزخانه- گوشت بریان شده
۱۵- پیش خدمت رستوران- استفاده از آشنایان یا نفوذ دیگران برای پیشبرد اهداف و کارهای شخصی

عمودی

۱- حدوسط- پدر صنعت چاپ
۲- کوچک‌ترین گروه واحد اطلاعاتی در رایانه- اشاره به مکان- پرچم
۳- خاک کوزه‌گری- دریا- دست و ناخن جانوران درنده- وحشی و غیر متمدن
۴- مجموعه- چند سیم رویوش‌دار- قلب دوم- کدبانوی خانه- پزمر دو بی‌حال
۵- زیر- کشور مس- پارچه‌ای گرانبها
۶- یار شیرازی- دریایی در شمال اروپا- نوعی معامله
۷- پیشانی میدان جنگ- کاپیتان بابرن مونیخ- داخل لاستیک خودرو
۸- شهری در آلمان- پست و فرومایه- چرک و کثافت- نوعی برنج ایرانی
۹- شهری نزدیک اردبیل- تخم شپش- تارمی چوبی یا فلزی
۱۰- مهره مقتدر شطرنج- بخش مراقبت‌های ویژه در بیمارستان- تن‌پوش مردانه
۱۱- خلیفه عباسی دوران امام محمد باقر(ع)- عالی و بلندمرتبه- گسترده‌ترین رنگ در عرصه گیتی
۱۲- پهلوان- کشور و راقندا- تکیه بر پشتی- آمدن
۱۳- ناقص و ناتمام- اتاق قطار- بز کوهی- اش
۱۴- دیدنی رژه- هر گردی نیست- بالش روی کاناپه
۱۵- دانشجوی پزشکی تخصص در بیمارستان‌ها- اداره مامور حفاظت از راه‌های خارج شهر
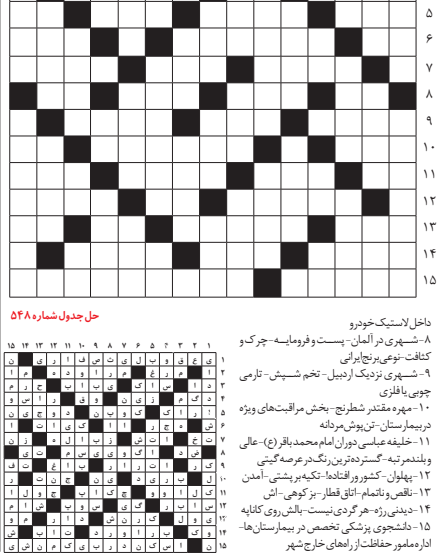
حل جدول شماره ۵۴۸